

VANTAAN LUONTORETKIEN YHTEENVEDOT 2019

SISÄLLYSLUETTELO

14.4.2019 Lintujen kevätmuuton tarkkailua Pakkalassa	3
21.4.2019 Lintujen kevätmuuton tarkkailua Pitkäjärvellä.....	4
28.4.2019 Lähimetsäretki Pitkäkoscalle ja Silvolaan.....	5
4.5.2019 Sipoonkorven vaellus	7
12.5.2019 Koko perheen äitienpäiväretki Kuusijärvelle	9
15.5.2019 Kevätseurantaretki Tammistoon	10
18.5.2017 Keväänseurantaretki Tussinkoscalle	11
22.5.2019 Linturetki Keravanjoelle	12
2.6.2019 Lähimetsävaellus Ylästään: Blåbärkärrsbergen-Hagakärrsbergen-Tuupakanlampi-Hakavuori	13
5.6.2019 Linturetki Kymäojalle	14
9.6.2019 Valokuvausretki Gubbmossenin suolle	14
15.6.2019 Geologiaretki Kalkkikalliolle ja Roosinmäelle	16
16.6.2019 Luonnonkukkien päivän retki Koivuhaan arboretumiin	17
30.6.2019 Kosteikkoretki Lamminsuolle	17
4.7.2019 Lähiluontoretki Tikkurilan jokirantaan	19
14.7.2019 Valokuvausretki Mätäojalle	19
21.7.2019 Sudenkorentoja ja muita hyönteisiä Lammaslammella	20
27.7.2019 Slättmossenin suo ja Vaaralan lammet	21
28.7.2019 Lähimetsävaellus Hämevaaraan.....	22
4.8.2019 Luonto- ja geologiaretki Länsimäen kalliolle	23
10.8.2019 Hyönteiskuvasretki Vehkalanmäelle	24
18.8.2019 Lepakkoretki Håkansbölen kartanolle	25
25.8.2019 Koko perheen ötökkäretki Soltorpin Lasten luontopolulle	26
31.8.2019 Sipoonkorven vaellus	27
1.9.2019 Lähimetsän syksy Raappavuoressa	28
14.9.2019 Sieniretki Sipoonkorpeen	29
6.10.2019 Ruskaretki Hermanskärinkalliolle.....	29

14.4.2019 LINTUJEN KEVÄTMUUTON TARKKAILUA PAKKALASSA

Linturetkellä kello 10-12:30 oppaina Dan Sävel ja Paul Segersvärd. 25 osallistujaa, joista 2 alle 30 v. nuoria aikuisia.

Kävelimme tapaamispaikasta aluksi länteen kohti lähimpiä kynnöspeltoja. Siellä laulavia kiuruja, töyhtöhyyppiä, uuttukyyhky, närhi, 2 korppia. Matkalla Dan muisteli jo kadonnutta Backaksen kauppapuutarhaa sekä Backaksen kartanon vaiheita. Ripustimme linnunpöntön vanhaan kuusirivistöön pellon laidalla. Palasimme pellonreunaa pitkin Kartanonkosken urheilupuistoon. Ylitimme puron, jonka reunassa kukkivia leskenlehtiä, joita monikaan ei vielä ollut nähnyt.

Kiersimme Tammiston luonnonsuojelualueen luontopolun. Pähkinäpensaan kukinta oli jo ohi, mutta löysimme kuitenkin pieniä emikukkia. Sinivuokko kukassa ja valkovuokossa jo valkeina erottuvia kukkanuppuja. Suojelualueella lauloi kuusitiainen ja laulurastas. Näimme myös puukiipijäparin lähietäisyydeltä.

Lintulajeja kertyi 30 kpl. Kokonaisuudessaan retki oli oikein onnistunut kevätkauden avaus. Retkiryhmä vaikutti tyytyväiseltä ja kiitteli vuolaasti. Pahoittelimme loppuyhteenvedossa retkijajan ylitystä, mutta tämä ei tuntunut haittaavan, pikemminkin päinvastoin.

Paul Segersvärd

21.4.2019 LINTUJEN KEVÄTMUUTON TARKKAILUA PITKÄJÄRVELLÄ

Linturetkellä kello 10-12 oppaina Dan Sävel ja Rauno Yrjölä. 27 osallistujaa, joista 2 nuorta.

Tapasimme Kehä III:n ylittävän sillan luona, jossa Dan esitteli paikalle ajoissa saapuneille tien varrelta löytynyttä lehtokurpan raatoa. Osallistujia oli hieman viime vuotta enemmän, ja autoja kertyi tienvarsi täyteen. Retkestä oli kuulemma ollut ilmoitus Vantaan lehdessä. Jatkoimme lyhyen esittelyn jälkeen kohti tornia, ripustimme yhden tiaispöntön lisää tornin viereen (aiemmin viety jo 3).

Ennen torniin kiipeämistä pohdimme kuinka monta ihmistä tornissa saa olla? Emme löytäneet mitään kylttiä, joten varovasti koko porukka ahtautui tornin ylätasanteelle. Sen verran tiivis tunnelma oli, että muutamat luovuttivat ja menivät alas kävelemään niityn laitaan. Pitkjärvellä ei kyllä oikein näe alhaalta, joten suositelimme, että sopuisasti vaihdetaan paikkoja, niin kaikki pääsevät katsomaan kaukoputkella.

Sää oli hieno, aurinko paistoi eikä tuulta ollut paljoa. Sää oli ehkä liian hieno, sillä muutto oli vaisua. Ainoastaan peippoja, räkättejä ja sepelkyyhkyjä muutti muutamia pieniä parvia.

Järvi oli kokonaan vapautunut jäädästä ja vesilinnuilla soidinmenot olivat käynnissä. Katselimme nokikanojen reviiriistöjä, silkkiuikkujen pingviinitanssia sekä hautovaa kanadanhanhea. Kurkipari lenteli yhteislentoa pesimäalueen yllä ja myös paikallinen laulujoutsenpari teki ohilennon tornin edestä. Salaperäinen kaulushaikara puhalteli aina silloin tällöin ruovikosta. Ensimmäiset kalatiirat olivat myös saapuneet järvelle.

Petolinnuista nähtiin ruskosuohaukkapari, varpushaukka ja kanahaukka. Aivan lopuksi, kun lämpimiä nosteriteita alkoi muodostua peltojen ylle, nähtiin muutamia kaartelevia kurkia ja kaukaisuudessa jokin iso petolintu, luultavasti merikotka.

Ihmiset vaikuttivat tyytyväisiltä ja muutamille jaettiin retkikalenteri. Tornissa kävi myös muita luontoretkeiläisiä, ja heitäkin innostettiin mukaan seuraaville retkille.

Rauno Yrjölä & Dan Sävel

28.4.2019 LÄHIMETSÄRETKI PITKÄKOSKELLE JA SILVOLAAN

Oppaina retkellä kello 10-12 Paul Segersvärd ja Rauno Yrjölä. Osallistujia 24 (1 vauva, 1 tarhaikäinen, 2 teiniä). Aurinkoinen kevätpäivä, joskin navakka itätuuli teki sään koleaksi.

Tapaaminen Jokitien päässä pysäköintilevennyksellä. Sopivasti retken alkajaisiksi 3 nokkavapusta pyöri lähipuissa tunnelmaa kohottaen. Lähdimme liikkeelle ja kuljimme rantareittiä Pitkäkosken suojelualueelle. Jo ensi askelilla saattoi todeta, että ”vihreä vallankumous” on käynnistynyt: tuomen lehti on jo parisenttinen, ja kukintojen nuput erottuvat. Koivut ovat heleän vihreät hiirenkorvien ansiosta. Haavan kukinta on jo ohi, ja pitkät hedenorkot putoilevat maahan.

Ripustimme yhden tiaispöntön Pitkäkosken suojelualueen itälaidalle. Pienessä sulavesipainanteessa oli kuulemma 35 sammakkoa viikko sitten. Nyt näimme kymmenien kutumöykkyjen muodostaman ryhmän samassa

paikassa. Laulukuorossa mm. rautiainen, kuusitiainen ja mustapääkerttukin parin säkeen verran. Laulurastas pomppi polulla.

Poikkesimme Ptkäkosken kävelysillalle ja tähyilimme Vantaanjoelle. Tarkkailimme kaukoputkilla rannassa lepäilevää telkkäpariskuntaa. Jatkoimme ulkoilutietä kohti Silvolan tekoallasta. Punakylkirastas ravinnonhaussa tienvarressa. Matkalla ohitimme komean haaparykelmän. Rauno kertoi liito-oravan asettuvan mielellään käpytikanhaapoihin tekemiin koloihin. Liito-orava suosii tikankoloja, joiden suuaukon halkaisija on puunkuoren uudiskasvun seurauksena hiukan pienentynyt. Eipähän näätä mahdu vierailulle!

Tähyilimme Silvolan tekoaltaalle metalliaidan lävitse. Kerroin tekolaltaan merkityksestä pääkaupunkiseudun vesihuollolle. Kyhmyjoutsenpariskunta lepäili pohjoispäässä. Yllätykseksi kaksi kuikkaa kalasteli altaassa, samoin pari kalatiiraa. Kaksi räystäspääskyä lenteli vastarannalla. Puhuimme uudesta uhanalaisuusraportista ja pääskyjen vähenemisestä. Pientaloalueen ojassa kukoisti rentukoita.

Palasimme lähtöpaikkaan ja kertasimme havainnot. Osallistujat vaikuttivat oikein tyytyväisiltä kokemaansa.

Paul Segersvärd

4.5.2019 SIPOONKORVEN VAELLUS

Oppaina retkellä kello 9:30-14:30 Paul Segersvärd ja Rauno Yrjölä. Osallistujia 31 (1 3-v kulki isänsä kantorinkassa), ts. oikein sopiva määrä kahdelle oppaalle. Aurinkoinen, mutta viileä kevätpäivä (maks. lt +5). Aivan retken lopussa satoi jopa hetken lunta.

Tapaaminen Tasakalliontien pysäköintilevennyksellä. Rauno ripusti käenpiikapöntön (sopii myös tiaisille) pysäköintialueen itä laidalle. Alkusanojen aikana peukaloinen lauloi kansallispuiston esittelytaulun luona.

Matkalla näköalapaikalle näimme kalliolla lämmittelemässä vihernopsasiiven (kangasperhonen). Nousimme sitten Högbergetin laelle (75 m mpy), josta tähyilimme kaukana erottuvia maamerkkejä. Kuljimme Kalkinpolttajan luontopolkua myötäpäivään. Högbergetin länsirinteen kuusikossa vihelteli pyy. Alhaalla pellonlaidassa pienen puron äärellä kukki kevätlinnunsilmiä.

Kalkinpolttajan luontopolku kulkee Sotungin puolella vanhan kalkkilouhoksen kautta. Auringonpaisteesta huolimatta ympäristössä kasvavat sinivuokot nuokkuivat nupuissaan. Sain retken jälkeen eräältä osallistujalta taustatietoa louhoksen historiasta. Louhos lienee ollut käytössä jo 1840-luvulla (Vantaan kulttuurimaisemaselvitys), mutta mainitaan kartassa vasta 1880-luvulla. Huvustadsbladetissa oli louhoksen myynti-ilmoitus 17.10.1900.

Tiltalti lauloi tien vieressä luontopolun pohjoispäässä. Näsiä kukki kahdessa paikassa luontopolun varressa. Jatkoimme laavupaikalle, jossa jo odotti muiden retkeilijöiden sytyttämä tulisia valmiina. Pidimme n. 40 minuutin tauon eväistä nauttien. Retken loppuosa sujui luontopolun metsämaisemia ja puronotkoja ihailien. Reitin jyrkät portaat selvitimme mukavasti. Retken yhteenvedossa ynnäsimme lintulajit, yht. 27 kpl.

Retki oli kaikin tavoin onnistunut! Osallistujat vaikuttivat oikein tyytyväisiltä näkemäänsä ja kuulemaansa.

Paul Segersvärd

12.5.2019 KOKO PERHEEN ÄITIENPÄIVÄRETKI KUUSIJÄRVELLE

Oppaina Tiina Parkkima & Seppo Parkkinen

Kaksi perhettä, sattumoisin molemmat alunperin Rovaniemeltä, saapuivat pilviselle ja viileälle äitenpöiväretkelle Kuusijärvelle. Toisessa perheessä oli kolme arviolta 3-6 -vuotiasta sekä molemmat vanhemmat ja toisessa kaksi vähän pienempää lasta vanhempineen.

Ennen retken alkua Seppo oli jo laskenut 11 eri lintulajin laulavan. Lähdimme kiertämään järveä vastapäivään ja arvuutelimme lapsilta yleisimpiä kevätkukkijoita - valkovuokko ja leskenlehti osattiin hienosti. Kevättas-kuruohoakin näkyi tien varrella.

Tutkimme nupuillaan olevia mustikan lehtiä ja osassa kasveja oli jo kukatkin kehittymässä. Seppo kertoi kimalaisten merkityksestä mustikalle sekä pajujen merkityksestä pölyttäjille - ilman ensimmäisiä mesikasveja pajuja olisi pölyttäjilläkin vaikeaa.

Retken kohokohta lapsille taisi olla sinisorsaparin näkeminen hyvin läheltä. Tauon ja eväiden syönnin jälkeen toinen perhe lähti kylmyyttä karkuun, mutta toinen perhe jäi kiertämään loppuretken.

Emme nähneet sammakkoa viime vuoden tapaan, kenties kylmällä säällä oli osuutta asiaan. Lapset bongasivat kyllä vesimittareita, joista Seppo näytti lähikuvia. Loppumatkasta näimme vielä kaksi haarapääskyä järven yllä saalistamassa sekä keto-orvokkeja tien viereisellä kalliokedolla. Koska emme nähneet kimalaisia, näytti Seppo muutamia kuvia kirjastaan ja kertoi hieman eri kimalaislajeista ja kimalaisten ympäristövaatimuksista.

Hyvä retki kylmästä säästä huolimatta. Reippaimmatkin lapset alkoivat jo väsähtää retken lopussa, joten pituus on sopiva. Sää karsi selvästi osallistujia viime vuoteen verrattuna.

Tiina Parkkima

15.5.2019 KEVÄTSEURANTARETKI TAMMISTOON

Oppaina Dan Sävel ja Paul Segersvärd

Aurinkoiselle iltaretkelle (klo 18-20) saapui 27 aikuista, 2 lasta ja snoopy-koira.

Aluksi kerrattiin opastaulun äärellä alueen suojeluhistoriaa Kaarlo Linkolan ylitsevuotavien sulosäkeiden säestyksellä 90 vuoden takaa.

Kevätaspekti Tammistossa oli paikoin huumaaava tuomien kukkaloistossa. Räkätit kantoivat matosaaliita pesilleen. Peippo, kirjosiippo ja rastaat lauloivat rinta rinnan. Jossain kaukana lenteli närhi.

Verrattiin vierekkäisten punaherukan ja taikinamarjan eroja. Tarunhoitoisten kielon ja kalliokielon elämää tarkasteltiin monelta kannalta. Kukassa olivat mm. tuomi, mustikka, punaherukka, kevätlinnunherne, aikainen aho-orvokki, kevättähtimö ja kielo sekä pihlaja nupullaan. Kartioakankaalia ei vanhalta paikalta löytynyt.

Maisteltiin kevätaspektina tuoksusimaketta ja avattiin salainen maitrankin resepti.

Pohdittiin talitiaisien laulun muuntelua ja äänielimen rakennetta äänen eri vivahteiden muodostajana. Kurkin mainittiin.

Mitattiin tammiston vanhin rinnankorkeudelta (351 cm). Oikein arvannut sai lehdonkin kunnioittamaan tulosta. Sankaritammen syntyajoksi arvioitiin Ulrika Eleonoran valtakausi (300 vuotta sitten).

Kartanon perustuksilla esiteltiin lyhyesti Rosendalin kartanon maineikas historia Hankkijan koetilan saavutuksia unohtamatta. Valokuvat herättivät ihastuttavia elämyksiä kartanoromantiikan ajoilta. (Hako, Jukka, Kartanomatka Vantaalla. Porvoo 2005.)

Alueen koirakuri oli hyvä, tietämättömiä pyöräilijöitä valistettiin, trendilenkkeilijöitä ihmeteltiin.

Polut olivat siistejä, roskia ei näkynyt missään.

Paul puhui lisää linnuista ja laski niiden summaksi 13 lajia, joka kylmään ajankohtaan nähden oli ymmärrettävää, kaikki linnut eivät ole vielä saapuneet. Toisaalta ilta-ajankohta on lintujen kannalta hiljaisempaa aikaa kuin aamu.

Kiireetön, soljuvasti etenevä retki onnistui hyvin. Sää suosi ja tulevia retkiä kysyttiin sekä esiteltiin. Paikalta poistui tyytyväisiä luonnonystäviä. Luontoihmiseen oli jälleen kerran sytytetty kipinä.

Dan Sävel

18.5.2017 KEVÄÄNSEURANTARETKI TUSSINKOSKELLE

Oppaina retkellä kello 10-12 Tiina Parkkima ja Paul Segersvärd . Yht. 30 osallistujaa: 2 ala-asteikäistä isoäidin seurassa, 12 lukiolaista opettajansa kanssa Helsingin luonnontiedelukiosta, loput varttuneempaa väkeä. Suurelle osalle ryhmästä paikka oli uusi kohde.

Laskeuduimme Kirvisenpolun päästä alas purolaaksoon ja jatkoimme itse Tussinkoskelle. Ylitimme tukevaa puusiltaa pitkin purouoman ja kävelimme metsätietä pitkin suojelualueen pohjoislaidalle. Sieltä palasimme samaa reittiä takaisin ja jatkoimme purolaaksoa seuraten etelään. Nousimme purolaaksosta jo kadonneiden kasvihuoneiden alueen kautta metsän laelle Tussinkosken länsipuolelle. Palasimme puron ylittävälle sillalle ja puron vartta seuraten takaisin Kirvisenpolun kääntöpaikalle. Paria laskua ja nousua lukuun ottamatta reitti on helpokulkuinen, mutta saattaa keväällä olla paikoin märkä.

Havainnot: Heti retken ensi metreillä kuusten varjossa odottaa merkittävä lehtosinijuurikasvusto., joka laajuudeltaan on useita neliömetrejä. Ryhmän kanssa kerroimme tarinaa antiikin kreikkalaisista, jotka tämän kaksikotisen kasvin avulla pyrkivät vaikuttamaan tulevan lapsen sukupuoleen. Sinijuurien seassa kasvoi yksinäinen lehtomikkä.

Itse Tussinkoski ei juuri pauhannut, kun kevät on ollut kuiva. Purouomaa on aikanaan räjäytetty leveämmäksi kevättulvien ehkäisemiseksi lähimpien maatilojen pelloilta. Räjäytysten jälki näkyy kivikasana aivan kosken alla.

Tussinkosken alapuolella puron länsirannalla luonnonpolku kulkee melko avoimessa maastossa. Puron varressa kasvaa runsaasti kevätlinnunsilmää. Kasviharvinaisuuksista esittelimme jo kukkivan lehtoleinikin, jonka suuret, munuaismaiset tyvilehdet olivat hyvin näkyvissä! Leinikkien naapurissa kasvaa kevätlinnunherne, joka oli jo hyvin kukassa.

Kerroimme purolaakson itä-etelälaidalla (Lehmustontien varsi) sijaitsevasta Reiman tilasta. Siellä on asunut kansakouluja vähävaraisille perustanut kouluneuvos, kansanedustaja Vilho Reima. Hän käynnisti äitienpäivänvieton Suomessa v. 1918. Tilan peltomaat ovat vielä osin avonaisina niittyinä jäljellä.

Tussinkosken peruslajistoon kuuluu mm. mustarastas, laulurastas ja punakylkirastas. Suojelualueella lauloi sirittäjä (3) ja mustapääkerttu (3). Vanhaa kuusikkoa suosivista lajeista näimme mm. puukiipijän. Viimeksi saapuneista muuttolinnuista näimme/kuulimme mm. harmaa- ja kirjositon ja hernekertun. Pohdimme em. lajien runsauksia Suomessa. Lisäksi näimme mm. punatulkkiparin rinnekuusikossa. Retken aikana havaitsimme yhdessä 16 lintulajia.

Retki sujui kokonaisuudessaan oikein mukavasti. Osallistujat kiittelivät poistuessaan meitä oppaita.

Paul Segersvärd

22.5.2019 LINTURETKI KERA VANJOELLE

Linturetken oppaina kello 18-20 Keravanjoella olivat Dan Sävel ja Rauno Yrjölä. Osallistujia oli yhteensä 18, joista yksi oli lapsi. Mukana oli myös pyörätuolilla liikkunut retkeläinen. Osallistujia oli ilahduttavan paljon, vaikka juuri retkeä edeltävän tunnin aikana Vantaan yli pyyhkäisi ukkosrintaman myötä rajuja sadekuuroja. Retken alkaessa sateet kuitenkin väistyvät, ja lopulta retki päätettiin lämpimässä ilta-auringon paisteessa.

Kävelimme rauhalliseen tahtiin ensin puistoalueella joenvartta pitkin. Peruslajisto rastaine ja tiaisineen nähtiin jo tässä kohtaa. Taivaalla kaartelivat ensimmäiset tervapääskyt. Pohdittiin myös haapojen tuottamaa runsasta siemenhaituvaa, joka lentää juuri nyt lumisateen lailla ilmassa. Puistossa katsottiin myös vuorijalavaa ja saarnea. Sinitäinen hautoi pöntössä.

Kosken sillalla Dan kertoi alueen historiasta ja paikalla olleesta vesimyllystä. Joella lenteli rantasipi sekä kala- ja naurulokkeja. Peipot ja västäräkit pyydystivät hyönteisiä ilmassa.

Joen itäpuolella puutarhan laidalla lauloi viitakerttunen tuomipensaassa. Taiturimainen laulaja talvehtii mm. Intiassa, mutta oli nyt kaikkien ihasteltavana Vantaalla. Joen varressa lauloi myös pari satakieltä, samoin rautiainen ja mustapääkerttu olivat äänessä.

Kiersimme pienen lenkin joen itäpuolella ja palasimme jälleen sillan kautta takaisin lähtöpaikalle. Uusina lajeina havaittiin vielä mm. tikli. Lopussa laskimme yhteen lajimäärää ja saimme kasaan 25 lajia, mitä voi pitää kohtuullisen hyvänä määränä alueelta. Retkeläiset poistuivat ilta-auringon kera koteihinsa, muutamille jaettiin taas Retkikalentereita ja toivotettiin mukaan seuraaville retkille.

Rauno Yrjölä

2.6.2019 LÄHIMETSÄVAELLUS YLÄSTÖÖN: BLÅBÄRKÄRRSBERGEN-HAGAKÄRRSBERGEN-TUUPAKANLAMPI-HAKAVUORI

Lähimetsävaelluksella kello 10-14 oppaina olivat Tiina Parkkima ja Rauno Yrjölä. Osallistujia oli 22.

Lähdimme Peltovuoren päiväkodilta matkaan. Metsään saavuttuamme tutustuimme heti alkumatkasta pajulintuun ja sirittäjään. Harvinaistuvaa kissankäpälää oli yksi mätäs kukassa. Jatkoimme Blåbärkärrille, jossa keskusteltavaa riitti suokasveista. Suokukka kukki, saroja löysimme ainakin jokapaikansaran, pullosaran ja mutasaran. Tupasvilla ja suopursu olivat näkyvästi esillä ja puhuttiin myös suopursun vanhasta käytöstä mausteena. Metsäkirvinen ja keltasirkku havaittiin myös. Tässä vaiheessa sade hieman ylti, mutta se ei retkeä estänyt.

Kävelimme omakotialueen pientä tietä pitkin ja Tiina kertoi vieraslajeista. Ojanvarteen on taas nousemassa kasvusto jättipalsamia, lupiinit olivat jo kukassa. Jatkoimme tietä Hakavuorelle päin, korpit ronkkuivat ja olivat hyvin esillä hakkuun reunalla. Evästauko pidettiin noin retken puolivälissä.

Evästauon jälkeen jatkoimme kalliialueen länsireunalle katsomaan viljelysmaisemaa. Kalliolla kukki mäkitervakkoita. Siirryimme metsän halki jälleen kohti pohjoista Tuupakanlammelle. Lammelta nousi kaksi harmaahaikaraa, joista toinen jäi puuhun lammen pohjoisreunalle. Sitä päästiin kiikareilla katselemaan rauhassa. Lumpeiden lehdet olivat jo pinnalla, mutta kukinta on vasta myöhemmin kesällä.

Palasimme jälleen voimalinjojen ali Hakavuorelle ja omakotialueen tietä ja kävelyteitä pitkin takaisin päiväkodille. Retkeläiset vaikuttivat tyytyväiseltä, muutamilla oli kamerat mukana ja he kuvasivat innokkaasti eri kasvilajeja.

Rauno Yrjölä

5.6.2019 LINTURETKI KYLMÄOJALLE

Oppaina Dan Sävel ja Seppo Parkkinen

Pilvettömän helteiselle (+26) iltaretkelle (klo 18-20) saapui 27 h. (4 lasta), osa ulkomailta asti.

Ensin kierrettiin runollinen postikorttien puistolampi ja esiteltiin sinisorsan pesimäbiologiaa. Ruttojuuret (2), ruusuorapihlaja ja pajut rohdoskäyttöineen määritettiin yleisön pyynnöstä.

Puronuomaa pohjoiseen seurailevalla ulkoilutiellä kerroimme lintujen muuttoreiteistä ja runsaudenvaihteiluista. Metsän iltalaulajat olivat kohtalaisessa äänessä. Mustarastaat pitivät kuuluvinta konserttia ja räkäteillä oli jo maastopoikueita. Varsinaisia yölaulajia ei vielä kuulunut. Tervapääskyt kirskuivat räpistellen sankoin joukoin sinisellä taivaalla. Vielä korkeammalla äärisinissä leijui kalalokkeja pieninä valkoisina tähtipisteinä.

Syvällä puronvarren saniaislehdon uumenissa Seppo kertoi Seutulan lentokentän aiemmista kemikaalipäästöistä. Noista ajoista Kylmäoja on palautunut asteittain takaisin lähteikköiseksi taimenpuroksi - kiitos suoje-lutoimien. Hiljalleen soliseva puro ja saniaislehdon hämärä vihreys teki tunnelmasta maagisen. Jostain kaukaa lähetettiin mustapääkertun sulosäkeitä. Luonnonlennätin sykkeessä parhaimmillaan.

Sepon spontaani kuusitiaispesän löytö luonnonkolosta herätti avaraluontomaisesti yleisön ihastuksen. Kookkaan kuusen tyvestä kulki pakkashalkeaman kautta käytävä kuusitiaisien kortteeriin, kuusen ytimeen. Monessa reitin linnunpöntössä asuttiin selvästi. Lähikuvat Sepon kameran näytöllä saivat retkeläiset haukkoimaan henkeään, muun muassa ”Kylmäojan vuoden luontokuva” mustarastaskoiraasta nokka täynnään multa- taisia matoja. Lunnikin olisi ollut kateellinen. Myös telkkänaaraan keltaisen haukansilmän pettämätön porautuminen poikasen sukellusharjoituksiin oli vaikuttava.

Kaikkiaan helteestä huolimatta retki onnistui hyvin. Lopuksi vielä kerrattiin retken pääkohdat lasten ollessa hyvänä apuna. Retkeläiset pulisivat tyytyväisyyttään ja lupasivat tulla vastaisillekin Vantaan retkille.

Dan Sävel

9.6.2019 VALOKUVAUSRETKI GUBBMOSSENIN SUOLLE

Kello 10-12 suoretellä oppaina Seppo Parkkinen ja Rauno Yrjölä. Retkeläisiä 8 aikuista, yksi lähes aikuinen. Aamusateen jälkeen sää sopivasti poutaantui, ja retki sujui lämpimässä, osin aurinkoisessa poutasäässä. Aluksi käytiin läpi osallistujien kuvausvarusteet, lähes kaikilla oli kännykkäkamerat, muutamalla lisäksi järjestelmä- tai kompaktikamera. Lyhyt luento valokuvaamisen periaatteista, mm. suljinajan, aukon ja herkkyys- säätöjen vaikutuksista sekä valotuksen korjaamisesta ja valkotasapainon säädöistä.

Tehtäväksi annoin suokasvien kuvaamisen, kun ensin olin antanut vihjeitä erilaisista tavoista lähestyä aihetta. Kun siirryimme itse suolle, Rauno ohjeisti oikeaan tapaan liikkua suolla. Vaikka aiheina siis olivat kasvit, teimme heti alkumatkalla kaksi hienoa eläinhavaintoa. Vakioretkeläinen Korsosta keksi paikoilleen asettuneen vaskitsan, komea sinitäpläinen koiras olikin. Kerroimme lajista muutakin kuin ettei se ole käärme. Annettuaan meidän tarkastella itseään muutaman minuutin vaskitsa päätti sukeltaa rahkasammalmättäiden uumeniin. Kohta sen jälkeen meitä ilahdutti jostain rannikolta tänne asti lentänyt vaikuttava merisinikorento. Se teki pieniä lentopyrähdyksiä ja laskeutui aina samalle tähyystyksalleen.

Metsäkirvinen lauloi, korppi ronkkui. Suolla lenteli myös hopeatäpliä, kolmea lajia: pursu-, räme- ja niittyhopeatäpliä. Myös muutamia mustikkalehtomittareita oli liikkeellä. Kukkahämähäkki löytyi kahdelta suopursulta. Suopursujen lisäksi tupasvillat, suokukat ja sieltä täältä löytyneet pyöreälehtikihokit olivat retkeläisten kuvattavina. Kuvaajat olivat löytäneet uusia kuvakulmia ja varsin tasokkaita kuvia myös kännyköillä tallennettiin. Pyysin jokaista valitsemaan parhaan kuvansa, ja ne käytiin sitten yhdessä läpi: mikä oli hyvää, millä keinoin olisi ehkä saanut vielä paremman.

Kun pyydetäessä esittelin oman kamerareppuni sisältöä, Rauno aivan oikein muistutti vanhasta viisaudesta: paras kamera on se, joka kulkee mukana... Aina ei jaksa raahata kymmenen kilon reppua selässään. Suokäynti oli kaikille mieluisa kokemus. Läheltä Hämevaarasta tulleet ihmettelivät, kuinka näin hieno kohde voi löytyä niin läheltä heidän asuinpaikkaansa. Myös muut kiittivät antoisaksi kokemansa retken järjestämisestä. Osallistujamäärä oli juuri sopiva, kaikki saivat halutessaan henkilökohtaista ohjausta.

Seppo Parkkinen

15.6.2019 GEOLOGIARETKI KALKKIKALLIOLLE JA ROOSINMÄELLE

Kahden kunnan geologiaretken oppaina kello 10-13 olivat Seppo Parkkinen ja Antti Salla. Retkelle tuli mukavasti porukkaa, 34 (30 eri-ikäistä aikuista ja 4 yläkouluikäistä lasta). Sää oli varsin hyvä, poutainen, osin aurinkoinen, lämmin muttei paahtavan kuuma.

Aloitimme Helsingin puolelta ja nousimme aluksi Roosinmäelle, jossa paljon mm. keltamoita, mäkitervakoita, kalliokielioja, myös metsäruusu ja metsämaarianheinä löydettiin. Sen sijaan kohteessa tavattavia harvinaisuuksia, ketokatkeroa ja ahokirkiruohoa emme löytäneet, niiden kukintakausi ei ollut vielä alkanut. Tutkimme kalliota, jonka syvissä yhdensuuntaisissa uurteissa kasvoi tummaa sammalta. Antti kertoi, että uurteet ovat kalkkikivikerroksia, jotka ovat alun perin vaakasuoria meren pohjan kalkkisedimenttejä, mutta ne ovat kivettyneet ja kääntyneet vuorenpoimutuksessa pystyasentoisiksi noin 1800 miljoonaa vuotta sitten. Tämä kallio-perän kalkki rehevöittää ympäristöä ja on ollut peruste Kalkkikallion nimelle.

Mäen aukealla laella lenteli kaukaa Pohjois-Afrikasta vaeltanut ohdakeperhonen, reissussa rähjäntyneine repaleisine siipineen. Alarinteessä Antti esitteli komeaa rapakivistä siirtokivilohkarettä, joka nimensä mukaisesti oli rapautumassa soraksi niin, että sen ympärillä oli paksu kerros rapakivisoraa eli moroa. Rapakivi on erikoinen graniittityyppi, jota on kallioperässä Kaakkois-Suomessa ja muutamassa Etelä- ja Lounais-Suomen paikassa.

Rapakiven lähellä katseltiin Ancyclusjärven muinaista rantakivikkoa noin 10 000 vuoden takaa. Jyrkässä nousussa oli yksi vanhemmille osallistujille vaikea kohta, joten päätimme palata alas kadulle helpompaa reittiä.

Seuraavaksi siirryimme Vantaan puolelle Kalkkikalliolle. Alarinteen lehtometsän jälkeen sivuutimme kolme vaikuttavaa luolaa, jotka olivat suurten lohcareiden tai niiden kasaumien alle jääviä tiloja. Ns. Ketunluolan suuaukko oli vain 40 cm korkea eikä kukaan halunnut ahtautua siitä sisään. Lähellä huippua, ylimmän luolan suulla kasvoi harvinainen liuskarauniainen. Kalkkikallion laen hienolla näköalapaikalla pidimme kunnon evästauon, olihan retki kolmen tunnin kestoinen. Kuuntelimme sirittäjää ja mustapääkerttua, seurasimme kontukimalaisen ja niittyhopeatäplän vierailua kukissa.

Takaisin lähtöpaikalle palatessamme jäimme vielä pohtimaan toisen rapakivilohkareen rakennetta ja historiaa. Antti kertoi, että kivessä näkyvä rengasrakenne osoittaa sen olevan peräisin Kaakkois-Suomen kallioperästä (ns. Kymin rapakivimassiivista). Sieltä mannerjää on sen irrottanut ja Baltian jääjärven jäävuori kuljettanut nykyiselle paikalleen jääkauden lopulla.

Molemmat mäet ovat hienoja, hyviä retkikohteita. Roosinmäellä huomasimme että polkujen merkinnät, jotka oli toteutettu osittain kallioihin maalaamalla, näyttivät jääneen puolitiehen: merkit loppuivat kesken ja siellä missä niitä näkyi, ne näyttivät ohjaavan ristiin rastiin. Hienossa ympäristössä ikävä piirre oli siirtolohkareisiin, luoliin ja kallioseinämiin tehdyt töherrykset.

Retki onnistui varsin hyvin, edellispäivänä valitsemamme reitti ja kulkuvauhti osuivat nappiin, sillä palasimme lähtöpaikalle tasan klo 13. Retkeläiset vaikuttivat tyytyväisiltä, saimme jopa aplodit retken päätteeksi - ja muutamalta lupauksen osallistua myös huomiseksi Luonnonkukkien päivän retkelle.

Seppo Parkkinen

16.6.2019 LUONNONKUKKIEN PÄIVÄN RETKI KOIVUHAAN ARBORETUMIIN

Oppaina kello 10-12 Erkki Makkonen ja Dan Sävel.

Retkikohde sijaitsi ehkä vähän syrjässä julkiselta liikenteeltä, mutta autoilla ja kävellen löysi lähtöpaikalle 18 aikuista ja 3 lasta, yhteensä 21 henkeä. Retkeläisten joukossa oli tuttuja kävijöitä ja ikäjakauma oli monipuolinen. Sää oli täydellinen, tyyntä, aurinkoista, muttei vielä tukalaa. Arboretum oli sopivan kokoinen ja retken onnistumisen kannalta oli tärkeää, että Dan oli käynyt etukäteen kartan kanssa etsimässä hyvät kohteet. Ensimmäiseksi tutustuttiin saarniin, josta taivallettiin serbiankuuselle ja veripyökille. Väliin mahtui herttainen kohtaaminen alhaalla männynkolossa pesivän talitiaisparin ja poikasten piipityksen kanssa. Kirjosieppokin nähtiin ja kuultiin läheltä pönttöilemästä. Mustaseljan kautta päästiin hienolle Tuuren pihlajalle, jonka Dan esitteli jännittävine löytö- ja nimeämishistorioineen. Myös erikoinen saarnivaahtera ja ”maailman kaunein puu” katsura kohdattiin! Mäyränpesällä ei käyty, sillä näin saatiin retki hyvin aikatauluun ja ihmiset lähtivät tyytyväisinä kiitellen retkeltä! Hyvä, kompakti ja luonnonhistoriallisesti oiva kohde!

Erkki Makkonen

30.6.2019 KOSTEIKKORETKI LAMMINSUOLLE

Lamminsuon retkellä kello 1215 oli yhteensä 22 retkeilijää (2 lasta) mikä on viime vuosien ennätys! Lintumaailmassa oli jo aika hiljaista kesäkuun vaihtuessa heinäkuuksi: sirittäjä, mustapääkerttu, punarinta, sekä kohokohtana pyrstötaisen äänet suon laidalla. Sää suosi vaikka ennuste olikin hieman epävakainen. Retkellä oli paljon tuttuja kasvoja Vantaan retkiltä. Ajankohta oli hyvä viime vuoteen verrattuna etenkin kämmekköjen kukinnan kannalta.

Rehevän suon tunnuslaji suokeltto tuli vastaan heti alkumetreillä alkupään tihkupinnan kohdalla. Tihkupinnalla kasvaa edelleen jättipalsamia, jota kitkimme retkeläisten kanssa muutamat kimput – vielä jäi jonkin verran kitkettävää. Järvikorte, saroista pullosara, tähtisara, sekä harvinaisempi pitkäpääsara – sekin ravinteikkaimpien paikkojen tunnuslaji tuli vastaan. Suolta löysimme ulosteilla kasvavan päärynäsompasammalen. Mukana oli muutamia asiantuntijoita, joiden avulla moni kasvi sai lopullisen nimensä. Esimerkiksi kaitasiropaju, (aiemmin kapealehtipaju) *Salix repens* ssp. *rosmarinifolia* (aiemmin *Salix rosmarinifolia*). Siropajusta

meillä tavataan 2 alalajia, ssp. repens eli hanhensiropaju (aikaisemmin hanhenpaju) ja kaitasiropaju ssp. rosmarinifolia. Muita tyypillisiä vähän rehevämmän suon suokasveja olivat luhtavuohennokka, kurjenjalka, vehka. Kihokeista löysimme pyöreälehtikihokkia. Kämmevät kukkivat runsaasti: sekä maariankämmevää että punakämmevää löytyi kymmeniä kappaleita. Muita kasveja rantaminttu, ratamosarpio, röyhyvihvilä ym. Lopuksi siirryimme suolta rinnettä myöden kallioiden päälle syömään eväitä, jonka jälkeen takaisin lähtöpaikalle. Kaiken kaikkiaan onnistunut retki, ja ihmiset vaikuttivat oikein tyytyväisiltä. Hyttysten vähyys oli myös kiitelty mutta myös ihmetelty asia.

Tiina Parkkima

4.7.2019 LÄHILUONTORETKI TIKKURILAN JOKIRANTAAN

Oppaina retkellä kello 18-20 Tiina Parkkima ja Dan Sävel

Kolmisenkymmentä henkeä, joukossa useampi lapsi, kokoontui Lähiluontoretelle Tikkurilassa. Jokirannan rakennustöiden vuoksi siirryimme heti Heurekaan puoleiselle rannalle, josta aloitimme retken. Lintumaailmassa oli hiljaista varpusta, heinäsorsaa, ja lokkeja ja räkätinpoikasta lukuunottamatta. Kävelytien reunassa kasvoi keltasauramo, jota ihastelimme ja kerroimme sen kulttuurinseuralaistusta. rannalta löytyi myös vieraslajeja jättipalsamia sekä karhunköynnöstä ja viitapihlaja-angervoa, ja kerroimme lyhyesti vieraslajeistakin. Sauramoiden joukossa kasvoi pari silkkiunikkoo, joita ihastelimme. Aidan raosta tutkimme myös Heurekaan pihalla kasvavia kasveja, kuten saksankirveliä ja muita yrttejä ja kulttuurikasveja. Jatkoimme jokirantaa kohti koskea ja purettavaa patoa. Monenlaista kasvia tuli vastaan, kuten haitallista vieraslajia isosorsimoa, jonka ravintokäytöstä Dan kertoi. Perinteisiä rantakasveja, kuten myrkkyykeisoa, rantakukkaa, ranta-alpia löytyi myös, ja kerroimme kasvien käytöstä ja historiasta. Jatkoimme matkaa kohti patoa, ja matkalla tuli vastaan iso etelänruttojuurikasvusto. Monenlaisia vieraslajeja tuli vastaan tälläkin matkalla. Padoilla kerroimme suunnitelmista purkaa pato, sekä vaelluskaloista, ja padon historiasta. Kaupungin sivujen informaation turvin kerroimme, että ensimmäisiä patorakennelmia on ollut aina 1600-luvulta asti. Dan kertoi myös vanhojen teollisuusrakennusten, mm. Tikkurilan maalitehtaan historiasta sekä ruttojuurikasvuston yhteydessä erittäin mielenkiintoista historiaa ruton historiasta Suomessa. Lopuksi ihmiset kiittelivät ja jopa taputtivat, taisi olla tyytyväistä retkiporukkaa.

Tiina Parkkima

14.7.2019 VALOKUVAUSRETKI MÄTÄOJALLE

Oppaina sunnuntain kello 12-14 opastuksella Seppo Parkkinen ja Rauno Yrjölä. Oli hieman ihmettelemistä, kun saavuimme lähtöpaikalle; myhäilimme että taisi tulla kaikkien aikojen osallistujaennätys: lähtöpisteen tuntumassa näet parveili satoja ihmisiä, ja kaikki lähiseudun parkkipaikat käytössä. Sattuipa niin, että samaan aikaan koko Jokuomanpuiston alalle oli levittäytymässä puistokirppis, ilmeisen suosittu ja laajalti tiedetty tapahtuma!

Olimme kuitenkin tyytyväisiä oman retkemme osallistujamäärään, kymmenen valokuvauksesta innostunut, oppimiseen motivoitunut aikuista. Kyselyn perusteella suurin osa kuvasi "oikealla kameralla", järkkärillä tai kompaktilla, vain kaksi pelkästään kännykällä. Osallistujista kaksi oli jo pitkälle edenneitä kuvaajia, jotka halusivat lisävinkkiä harrastukseensa.

Kertasin aluksi - kun päästiin ihmismassasta retkipolun alkuun - valokuvauksen peruseriaatteita, suljinajan, himmenninaukon ja herkkyysasetuksen vaikutusta kuvaan, ja näihin palattiin käytännössä retken aikana. Näytin myös oman kamerareppuni sisällön, ja se herätti paljon kysymyksiä ja keskustelua. Lähdimme polulle, kohta teräksisille "pitkospuille" läpi tiheän viidan, yli näillä kohdin vaatimattomaksi madaltuneen Mätäojan ja hienolle niittyrinteelle. Heti alkumatkalla polulla ja pitkospuilla kuvattaviksi löytyivät mustakannonmarja, rantakukka ja mesiangervo laajana kasvustona. Kun pysähdyimme katsomaan tuomenkehräjäkoin seittejä, yksi retkeläinen huomasi aikuisen perhosen, juuri kuoriutuneen. Sitä kuvattiin.

Vaikuttavalla niittyrinteellä risteilimme pitkään. Kimalaisia, joitakin perhosia, kovakuoriaisia ja heinäsiirkkoja löytyi kuvattaviksi. Rauno keksi korkealta taivaalta kanahaukan, jota varis ja kalalokki ahdistelivat. Yhdessä kuvassani huomasin, että kanahaukka lensi hetken selällään, kynnet ylöspäin hyökkäävää lorkkia kohden! Annoin tehtäväksi apilan kuvaamisen. Niityllä kasvoi puna-, alsike- ja valkoapiloita, ja näitä pyysin kuvaamaan mahdollisimman eri tavoin. Syntyikin kuvia apilasta ympäristössään ja tarkkoja lähikuvia kukista.

Poikkesimme vielä reunametsikössä, jossa orava - joka edellisen päivän tutustumiskäynnilläni söi raakoja vihreitä käpyjä - kantoi nyt suussaan epämääräistä villatuppoa, arvatenkin pesän pehmusteeksi.

Osallistujien kommenttien perusteella retki onnistui erinomaisesti, ja moni halusi osallistua seuraaviinkin.

Seppo Parkkinen

21.7.2019 SUDENKORENTOJA JA MUITA HYÖNTEISIÄ LAMMASLAMMELLA

Sunnuntairetken kello 12-14 oppaina Seppo Parkkinen ja Miikka Friman, retkeläisiä kahdeksan aikuista, joista kuusi monelta aiemmalta retkeltä tuttua. Sää oli poutainen, enimmäkseen aurinkoinen ja lämpötila hipoi hellelukemia. Lähdimme kävelemään Pähkinärinteen ostarin parkkikselta läheiselle Lammaslammelle. Heti rantaan päästyämme Miikka huomasi kohdalle lentävän verikorennon, koukkasi sen haaviinsa ja nosti siivistä varovasti kiinni pitäen nähtäväksi. Kaikki pääsivät katsomaan läheltä erittäin kaunista punaista sudenkorentoa. Siinä oli hyvä kertoa sudenkorentojen yleisiä tuntomerkkejä, ja puhuimme myös sudenkorentojen elinistä ja elämänkierrosta – nämä tuntuivat kiinnostavan kovasti.

Seuraavassa rantakohteessa näimme nopeasti lentäviä ruskohukankorentoja, koiraat selvästi mittelivät reiviin rajoista. Vakioretkeläinen Korsosta käytti pysähdyksen hyväkseen ja pulahti uimaan, vesi oli kuulemma hyvin lämmintä. Siirtyessämme rantapuiston kävelypolkua eteenpäin teimme hauskan havainnon: komea haapaperhonen lenteli ohitsemme puiden latvuksiin ja laskeutui lopulta polun viereen - koirankakalle! No, se oli ihan oletettavaakin, kun lajin makumieltymykset tietää. Retkeläisille havainto oli melkoinen elämys! Polun varrelta löytyi myös tarhasylkikuoriainen, faunassamme uusi nopeasti etelärannikolla runsastunut laji.

Poikkesimme vielä rantaan yhtä pistopolkua pitkin, siellä lenteli sirotytönkorentoja ja ainakin yksi eteläntytönkorento. Tämän jälkeen jatkoimme pitkospuuta kävellen pienen pikkulimaskan peittämän lampareen rantaan. Siellä Miikka esitteli edellisenä päivänä paikalta löytämänsä kirjoukonkorennon toukkanahkaa.

Pääsimme myös katsomaan ja vertailemaan seittitakiaisilla ruokailevia mehiläisiä, mantukimalaiskoirasta ja kukkakärpäsiä. Rannasta löytyi tutkittavaksi tarhakauluslode, sekin uusi tulokas lajistossamme.

Retki onnistui varsin mukavasti, osallistujat olivat tyytyväisiä. Kohde on oikein hyvä juuri noin teemoitetulle retkelle. Ensi vuonna kalenteriin olisi hyvä lisätä suositus kumisaappaista, pikkukengissä liikkuneet eivät päässeet yhdessä kohdassa rantaan asti. Suurin osa reitistä kyllä sujui ilman saappaitakin.

Seppo Parkkinen

- kuvissa Miikka esittelee kirjoukonkorennon toukkanahkaa, toisessa verikorento lehdellä.

27.7.2019 SLÄTTMOSSENIN SUO JA VAARALAN LAMMET

Kello 12-14 kahden kunnan retkellä opastivat Dan Sävel ja Eero Haapanen. Osallistujia oli 32. Heistä kymmenisen lähitienoiden asukkaita. Ei lapsia, joitain nuoria aikuisia, muut 45 + v. Mukana Helsyn Mirja, kasvituntija ja geologi Antti Salla muutamassa kohdin sivustatukena.

Kiersimme ensin hiekkakuoppalammet. Joitain tytön- ja iso(?)ukonkorentoja lensi, lammet täynnä uistinviitaa, paljon oletettuja ruutanan tämän kesän poikasia uimassa. Monilla oli muistoja lammista. Nyt kolmella lammella oli iso määrä auringonpalvoja. Lammet ovat suosittu piknik-kohde ilman mitään rakenteita, mutta niille on uimapaikkasuunnitelma (v.2018 käynnistetty).

Metsälähiön lähiretkipaikka, jossa on viljejä jätöksiä, joskus siellä iltanuotioiden lisäksi palaa ihan autojakin.

Lintuja ei ollut esiteltäviksi oikeastaan, vilahti liro, muistelin mustakurkku-uikkua, joka pesi viimeksi 2007.

Lammen rantaviidassa keräsi paikallinen rouva vadelmia, ja kertoi kuusi litraa olevan jo pakastimessa, kertoi myös seutukunnan kanttarellipaikoista.

Sitten Slättmossenille, jossa kuljimme pitkosreitit kaksi haaraa päästä päähän. Suokukka, kukkiva kihokki, juolukka, hyvin marjova karpalo näkyivät. Slättmossenin nimen alkuperäksi arveli osallistujien maallikkoräätimme heinänpöytä (slä hö = niittää). Antti Salla esitteli eteläosan turvetta, joka oli saraturvetta, ei rahkasammaleesta muodostunutta. Pitkoksien päässä näyttäytyi sisiliskoperhe pelottomasti, tämän vuoden poikasia.

Kuumuus ei metsän suojassa pahasti haitannut.

Pitkosreitti ei kierrä Slåttmossenin ympäri, vaan tekee C -muotoisen kuvion. Vantaan puoli on ilman pitkoksia. Ympyräpitkoslenkki ehkäisisi varmaan suon kulumista ja polkujen muodostumista.

Ihan hyvä retki ja retkikohde, ja Vantaan puolelle retkeä olisi varmaan mahdollista johdattaa enemmänkin, vaikka ilman pitkoksia.

Eero Haapanen

28.7.2019 LÄHIMETSÄVAELLUS HÄMEVAARAAN

Lähimetsävaelluksella klo 10-14 opastivat Eero Haapanen ja Rauno Yrjölä. Osallistujia oli 12, joista muutama Hämevaaran lähitienoon asukkaita. Kaikki osallistujat 40-n. 65 v.

Alkuun Gubbmossenin laidan havisevassa haavikossa kuuntelimme uuttukyyhkyn pehmeää kujerrusta, laji oli joillekin retkeläisille uusi tuttavuus. Mustarastas ruokki pesäpoikasia näreessä polun vieressä.

Metsä- ja kangasmaitikan määrityspäruustet (metsämaitikan kukan "kieli" roikkuu) ja muita kasvimmääritystietoisukja. Paranoi löllötti kannolla. Linnaisten rautakaivoksilla kävimme, joka on jännittävä veden täyttämä kaivosmonttu. Jänönsalaattia kasvoi, peukaloinei rätisi hämyn keskellä.

Furumossenin laidalla kuului varpushaukan poikasen kerjuuääntä. Ruusuruoho ja ketoneilikoita kaunisti polkureittiä. Långbackassa ison tammen alla evästauko. Katsoimme Lammasslampeen laskevan ojan kosteikkokunnostuslampea, myrkkykeiso siinä.

Lopussa vielä Pöllökallion huipulla katsomassa muinaisrantaa, metsittynyttä pirunpeltoa.

Lämpöä 32, 3 °C Helsinki-Vantaan asemalla. Kaikilla oli vesipullo ja sopivasti kuntoa, vauhtimme oli tallusteleva, matkaa kertyi vain n. 6 km, silti tietty poikkeustilanteen tunnetta ja helpotusta selviämisestä kotimat- kalle. Leppoisuudesta leikkasi helle paljon pois. Tai helle pakotti erittäin rauhalliseen menoon.

Lopussa vielä määritettiin nettihakujen avulla hämäreperäinen autioparakkitalo, jonka pihalla iso antenni. Se oli pienlentokoneiden vanha majakka, suunnistustukiasema.

Mielenkiintoisia hienoja Vantaan paikkoja, allekirjoittaneelle uusia kulmia,

Eero Haapanen

4.8.2019 LUONTO- JA GEOLOGIARETKI LÄNSIMÄEN KALLIOILLE

Kello 10-12. Oppaina Dan Sävel ja geologi Antti Salla

Paikalle saapui yhteensä 21 retkeläistä, eri ikäisiä (2 lasta mukana retken alussa isänsä kanssa), 1 lukiolainen aikuisten joukossa).

Aurinkoinen, tyyni, lämpenevä (+19) sää. Aluksi kerroimme alueen luonteesta I maailmansodan linnoitusalueena sekä geologisena luonto- ja virkistyskohteena. Myllymäen lounaisrinteessä heti tykkien jälkeen katseltiin makean Ancylus-järven rantakivikkoa (yli 30 metriä merenpinnasta) 9 000 vuoden takaa). Kerrattiin myös muut Itämeren altaan vaiheet syineen ja seurauksineen.

Lisääntynyt betonointi linnoituskäivannoilla sodan edetessä toi alueelle lisää kalkkiravinteesta hyötyviä kasveja. Muutoin kuivan happamalla Myllykallioilla tietty kasvillisuus panostaa enemmän alkukesään, mm. tuokusimake, hina ja ahosuolaheinä. Nyt paikalla näkyi kauniita, osin kuivahtaneita ketoja. Kanerva kukki kauneimmillaan, samoin harvalukuinen ketokeltto ja ihmistoiminnan muodostaman kallionlaen hiekkakerrosten vieraslajina kanadankoiransilmä.

Antin mukaan rapakivi todettiin kelluvan jäävuoren kuljettamaksi siirtolohkareeksi, kulkukiveksi viimeisen jääkauden sulamisvaiheesta. Halukkaat saivat rapistella moroutuvaa pallograniittia auringon haurastuttamalla rapautumiseenäkymällä. Murenemisen syyt ovat edelleen vailla vastausta. Palloston ympärillä erottui selvä vaalea plagioklaasirengas, mutta Antti kertoi joitain paikallisia renkaattomiakin variaatioita tunnettavan etelärannikolta.

Kaabamainen rapakivi, harju ja silokallio ovat täysin suomalaisia nähtävyyksiä, joita ulkomaiset geologit tulevat vartavasten meille katsomaan pitkienkin matkojen päästä. Silokalliorinteellä ihailimme esiaikojen letittämää kallioperän eri sävyissä leiskuvaa raitaista migmatiittia eli suonigneissia. Antin mukaan osittaisen sulamisen seurauksena kovassa kuumuudessa ja paineessa syntynyt kiviperä on tektoninen juurijäänne Himalajan tai Alppien kaltaisesta vuoristosta. Koska vuoriston synnyn jälkeen ei juurikaan geologisia mullistuksia ole Suomessa tapahtunut, alue on hattarapallomaisesti tasaantunut maapallon eri vaiheissa 1800 miljoonan vuoden kuluessa.

Myös keskellä nousevaa kallionrinnettä soikea, sileäksi hioutunut ja tarkkarajainen, tummansinertävä "nimi-laattakuvio" (Isak Blomqvist 1876) todettiin suonigneissin paikalliseksi tihentymäksi. Verraton yleiskohde kirjoitti retkeläiset monenlaisiin arvuutteluihin herra Blomqvistin toimenkuvasta: mylläristä jauhokauppiaan tai kesäretkellä olevaan taidemaalariin tai Vesterkullan pehtooriin. Kaiken lisäksi jään kuvioimat pirste-kaarteet kruunasivat laattakiven kauneuden luonnon nimikirjoituksellaan.

Mäen pohjoispäässä (Antilla kompassi) ihmeteltiin kallioille hylättyä tonnin painoista jäkälän peittämää mylynkivimuistomerkkiä. Antti totesi paikalla toimineen Vesterkullan kartanon tuulimyllyn jauhinkivistä yläkiven (Myllypurossa Yläkiventie ja Alakiventie) paikalta louhituksi ja veistetyksi suonigneissiksi, mistä koko Myllykalliokin muodostuu. Jyvät siis jauhautuivat ylä- ja alakiven hankauksessa jauhoksi tuulen tuottaman energian turvin. Aikaansa edellä oleva keksintö muutenkin edistyskellisellä kartanolla jonka historiaa valotettiin nykypäivään saakka.

Antti vastasi retkeilijöiden moniin kiperiinkin kysymyksiin geologin ammattitaidolla.

Dan Sävel

10.8.2019 HYÖNTEISKUVAUSRETKI VEHKALANMÄELLE

Oppaina kello 13-15 Vehkalanmäen hyönteiskuvausretkellä Seppo Parkkinen ja Miikka Friman. Sää oli lähes helteinen, hieman painostava, melko tyyni, ihanteellinen hyönteiskuvausilma. Retkeläisiä saapui 12, puolet vanhoja tuttuja, kaikki aikuisia, nuorista eläkeikäisiin. Kertasin aluksi valokuvauksen perusasioita ja esittelin omaa kuvausvälineistöäni, minkä jälkeen lähdimme havainnoimaan ja kuvaamaan.

Kiertelimme rauhalliseen tahtiin alueen kävelyteitä ristiin rastiin monipuolista piennarkasvillisuutta tutkien ja kasveista kuvattavaa etsien. Ja kyllä hyönteisiä löytyikin, päiväperhosiakin kymmenkunta lajia: virna-, lanttu-, nauris-, kaali-, nokkos-, ohdake-, sitruuna- ja metsänokiperhonen sekä lauhahiiپی ja todennäköinen karttaperhonen (lensi kaukana joten ihan varmaa määrittystä ei voinut tehdä). Muista perhosista mainittakoon pihamittari ja monet heinäkoiat.

Mukava yllätys oli edestämme kävelypolun yli ripeästi luikerrellut vaskitsa, ja suuri tikliparvi oli toinen mielenkiintoinen varsinaisen teeman ulkopuolisista havainnoista.

Miikka löysi polun varrelta pensaskaskaan ja palleluteen, ja pääsimme rauhassa kuvaamaan ojanpohjan ruohonkorrossa pitkään paikoillaan viihtynyttä elokorentoa. Ruskoukonkorento partioi niittyaukealla. Koristeellinen surukärpänen laskeutui eteemme polulle, ja hilpeyttä herätti, kun kerroin lajin vanhan suomenkielisen nimen: maurikärpänen. Tuohan oli suora väännös lajin tieteellisestä nimestä *Hemipenthes maura*... Näimme myös petokärpäsen tukkipinossa, ja siinä yhteydessä kerroin valotuskorjailujen merkityksestä: ylivalotetaan, kun tumma kohde on vaalealla taustalla kuten tässä, tai alivalotetaan niin kuin kerroin valkoista lanttuperhosta kuvatessani. Pistäisistä liikkeellä oli kivikko-, kartano- ja kontukimalaisia sekä muutamia loispistäisiä.

Retken loppuvaiheessa meidät yllätti Dan, joka oli saapunut kuulemaan havaintojamme ja näkemään kuva-satoa. Danilla oli teemaan sopiva yllätys rasiassaan: edellissyksynä löytämänsä siniritariyökkönen, jonka värit olivat hyvin säilyneet. Retkeläiset pääsivät ihastelemaan ja hämmästelemään Suomen suurinta yökköstä.

Kuten aiemminkin on todettu, kohde on erinomainen juuri tämäntyyppiselle opastukselle. Viereisen "leikkikonelentokentän" ilmassa pörräävät polttomootorikoneet ja -kopterit häiritsivät metelillään mutta toisaalta kiinnostivat taitolentoesityksillään. Retkeläiset olivat tyytyväisiä iltapäivän antiin, ja kaksi heistä lupasi tulla myös seuraavan päivän Harakan hyönteisretkelle. Joku vitsaili että auringon valotusta olisi voinut säätää vähän pienemmälle :-).

Seppo Parkkinen

- kuvina tällä kertaa lanttuperhonen, surukärpänen ja elokorento

18.8.2019 LEPAKKORETKI HÅKANSBÖLEN KARTANOLLE

Oppaina retkellä kello 21-24 Paul Segersvärd ja Timo Metsänen. Yht. 28 osallistujaa, joista 5 lapsia, yksi teini.

Tapasimme retkiporukan Håkansbölen kartanon pysäköintipaikalla. Retken teeman ja käveltävän reitin esittelyn jälkeen siirryimme kartanon edustalle odottamaan auringonlaskua. Päärakennuksen katonharjalla saalisti vielä neljä harmaasieppoa hyönteisiä. Kuvailin porukalle heti auringonlaskun jälkeen alkavaa varpuslintujen massiivista yömuuttoa, joka voidaan havaita säättutkien kuvassa Suomenlahtea ylittävänä pilvenä. Timo kertoi yleisesti Suomen lepakkolajistosta ja elintavoista. Retkiryhmän ensimmäinen kysymys taisi olla ”levittävätkö lepakot tauteja”. Sinänsä kiinnostavaan nisäkäsryhmään kohdistuu ilmeisesti edelleen melkoisia ennakkoluuloja.

Kävelimme retken aikana verkkaisesti kartanon pihapiiristä Kormuojan lammelle. Seurasimme kapeaa jokea alavirtaan, ylitimme sen ja poikkesimme lammaslaitumen laidalle. Jatkoimme edelleen Kormuojan vartta alavirtaan ja palasimme takaisin kartanolle hevoslaitumen kautta. Kiersimme vielä kartanopuiston ja joen rajamaa aluetta siirtolapuutarhan laidalla. Sää suosi retkeä, sillä lämpötila oli vielä klo 24 +18, pilvisyys 7/8. Tuuli puhalsi kaakosta 4-5 ms/s, mutta reitti kulki sopivasti tuulensuojaisia osuuksia pitkin. Näimme punertavan kuun nousevan vielä lähes pallonmuotoisena metsän ylle.

Ensimmäinen pohjanlepakko havaittiin n. 21:40 kartanon takapihalla puoliavoimessa puistoymäristössä. Timo toi mukanaan neljä lepakko-detektoria, joita retkeläiset saivat käyttää. Pohjanlepakon napsahtavat saalistusäänät tulivat kaikille tutuksi. Näimme pohjanlepakon lennossa iltataivasta vasten. Yhteensä havaitsimme pohjanlepakon viidessä paikassa (2-3 havaintopaikkaa kartanon pihapiirissä-puistossa, 1 lammaslaitumella, 2 ulkoilutien varressa.)

Kormuojan pieni lampare oli vesisiippojen suosiossa. Kuulimme detektoreilla heti rannalle tultuamme pohjanlepakoon verrattuna selvästi nopeampaa tikitystä. Käytimme valoja hyvin säästeliäästi, jotta emme häiritse lepakoiden saalistusta. Yhden lyhyen väläyksen aikana näimme peräti kolme vesisiippaa lennossa matalalla lammen yllä.

Kuulimme lisäksi kahdessa paikassa lyhyesti viiksisiipan/isoviiksisiipan tiheää tikitystä. Retki oli näin lepakkolajiston osalta kaikin puolin onnistunut. Osa ryhmästä poistui omaan tahtiin retken aikana, joten ehkä tusinan verran osallistujia jaksoi klo 24 asti. Saimme koko porukalta monet kiitokset kiinnostavasta retkestä.

Paul Segersvärd

25.8.2019 KOKO PERHEEN ÖTÖKKÄRETKI SOLTORPIN LASTEN LUONTOPOLULLE

Soltorpin ötökkäretkellä kello 10-12 opastivat Seppo Parkkinen ja Dan Sävel. Osallistujia oli 21, noin puolet lapsia, nuorin kaksivuotias. Sää oli lämmin, enimmäkseen aurinkoinen. lähes tyyni. Kävelimme kokoontumispaikalta Kesantotien päästä niittyaukean poikki metsänreunaan, jossa puinen ”portti” kertoi meidän saapuneen Lasten luontopolun alkupisteeseen. Tässä kysyin lapsilta, tiesivätkö he mitä luontopolku tarkoittaa. Heillä oli tuntumaa: ”polku metsässä”, ”polku luonnonsuojelualueella”, ”polku jossa on paljon eläimiä”. Käsitys tarkentui seuraavan kahden tunnin aikana.

Olin Danin kanssa käynyt tutustumassa polkuun edellispäivänä ja osasimme rytmittää kulun oikein. Hämeenkyön luonnonsuojelualueelle tehty Lasten luontopolku on virikkeellinen, ja rastien kohdilla pysähdytään tutkimaan, kokeilemaan, availemaan luokkuja ja eksymään labyrinttiin – kaikilla kohteilla on selvä yhteys alueen eliöstöön. Kerroimme hienon vanhan metsän luonnosta, lahopuiden ja tällaisen suojellun metsäalueen merkityksestä luonnon moninaisuudelle. Korppiperhe ronkkui jossain metsän siimeksessä, ja etsimme lasten avustuksella selkärangattomia. Joitakin maakiitäjäisiä, metsäsittiäisiä, loispistiäisiä, petolude ja matoja löytyi, ja tarkkasilmäinen tyttö oli napannut jostakin käteensä muutaman millin läpimittaisen läpikuultavan koton munan kaikkien ihmeteltäväksi. Tutkimme kaarnakuoriaisten ja jäärien syöntijälkiä puiden rungoilta.

Vähän polun puolivälin jälkeen saavuimme katetulle taukopaikalle, evästaukoa jo odotettiin. Sielläkin lapset jatkoivat pikkueläinten etsimistä, ja erityisen innokas oli kaksivuotias poika, joka jaksoi keskittyä puunrungolla istuvan rauniolukin katseluun yhtä lailla kuin kameran näytöltä esittämiini kuviin!

Lasten luontopolku on lyhyt, helppokulkuinen ja sopii erinomaisesti verkkaiseen kävelyyn hienossa metsämaastossa. Retkueen nuorinkin jaksoi koko matkan. Soltorpin luontopolku on erinomainen lasten luontoretikohde. Lähtöpaikalla Kesantotien päässä vain on niukasti luvallisia parkkipaikkoja, ja parin osallistujan oli jätettävä autonsa kauas. Polku tuntuu olevan myös koiranulkoiluttajien suosiossa. Myös maastopyöräilijät ovat löytäneet luontopolun, kaahailua olisi mielestäni syytä pyrkiä rajoittamaan vaikka kieltokylteillä.

Retki onnistui hyvin, vanhemmat kiittelivät oppineensa paljon uutta ja lapset vilkuttivat erotessamme.

Seppo Parkkinen

31.8.2019 SIPOONKORVEN VAELLUS

Kello 09:30-14:30. Oppaina Paul Segersvärd ja Rauno Yrjölä. Yht. 30 osallistujaa (lapsia 2, teinejä 2).

Lähtöpaikkana toimi jo tuttuun tapaan Tasakalliontien pysäköintipaikka. Oppaiden esittelyn jälkeen tutustuimme Kalkinpolttajan luontopolun reittiin kansallispuiston opastetaulun kartan avulla.

Ensimmäinen luontohavainto koski pikkukäpylintuja. Kaksi lensi äännellen tien yli juuri, kun lähdimme noustamaan Högbergetille. Vähäsateinen kesä näyttää kuivattaneen osan kalliorinteen kanervalaikuista. Högbergetin laella näköalojen lisäksi seurasimme käpytikan työskentelyä kelomännnyssä. Samassa kaksi korppia pyyhälsi läheltä ohi.

Laskeuduimme rinnemetsää alas Sotungin suuntaan ja keskustelimme luonnontilaisen metsän piirteistä, mm. lahoppuun määrä ja puuston monilajisuus. Seuraavan rinteeseen kuuset ovat oravien suosiossa, sillä polkua reunustava maa oli käpysuomujen ja kävynrankojen peitossa. Ylempänä polunvarressa kasvoi runsaasti mm. kalliokieloa, jonka siniset marjat tiedetään varsin myrkyllisiksi. Pensasmaisessa paatsamassa oli kypsiä, mustia marjoja, jotka nekin kuuluvat myrkyllisten listalle. Taikinanmarjan punaiset marjat todettiin puolestaan syötäviksi, mutta maultaan vähäarvoisiksi. Löysimme jo aikaa sitten kuolleen siilin nahan, josta törötti edelleen varsin teräviä piikkejä. Rauno hoksasi polulta kookkaan susihämähäkin (laji varmaankin *Alopecosa inquilina*).

Kalkinpolttajan luontopolun varrella sijaitseva Sotungin kalkkikaivoksen syväne ja sen ympäristö herättää poikkeuksetta retkeläisissä ihastusta. Kaivoksen taloudellinen "kukoistus" osui 1800-luvun lopulle. Loka-kuussa 1900 Huvudstadsbladetissa on pieni ilmoitus, jossa kerrotaan kaivoksen olevan myynnissä. Viestinä maaperän kalkkipitoisuudesta näimme mm. mustakonnanmarjan lehtiä. Rauno löysi kuusenkävyn, jonka suomuja käpylinnut olivat halkoneet rasvaisia siemeniä tavoitellessaan (vrt. orava aiemmin).

Kalkkiuunitien varressa kasvaa runsaasti nuorta harmaaleppää. Tämä puulaji näyttää olevan kaupunkilaisille vieras. Kalkinpolttajan reitin pohjoisimmassa pisteessä lauloi kuusitiainen. Pohdimme laulun ideaa, kun metsätiaiset jo yleisesti valmistautuvat talveen ravintokätköjä tekemällä.

Pidimme laavulla 40 min. evästauon. Polun jälkimmäisellä osuudella kuulimme mm. hömö- ja töyhtötiaisen kutsuaääntä. Kerroimme näiden metsälintujen taantumisesta talousmetsissä. Viime päivien sateet ovat ilmeisesti vaikuttaneet positiivisesti sienitilanteeseen. Koko kierroksen aikana sienilistalle saatiin mm. känsätuhkelo, haavan- ja koivunpunikitatti, lehmäntatti, limanuljaska jne.

Kertasimme Högbergetin kivikummelilla retken havaintoja ja tapahtumia. Päätimme todella miellyttävässä kesäsäässä sujuneen retken n. 14:20. Retken osallistujat olivat tyytyväisiä tämän Suomen luonnon päivän retken antiin.

Paul Segersvärd

1.9.2019 LÄHIMETSÄN SYKSY RAAPPAVUORESSA

Oppaina klo 10-12 retkellä Dan Sävel ja Paul Segersvärd

Lämpimän aurinkoiselle (yli 20 C) lähimetsän luontoretkelle saapui 15 varttuneempaa retkeläistä, valtaosin naisia, ei lapsia.

Aluksi kerrottiin alueen monipuolisesta luonnosta, mm. putkilokasvien suuresta määrästä ja biotooppien erikoisuuksista. Esiteltiin lähtöpaikan ahdekaunokin tuntomerkit ja asiat, joita liittyi jopa Jousimiehen tähdistöönkin ahdekaunokin nimen kautta. Samoin puron vesiruton historia tuli kerrattua. Järjestettiin taikinamarjan makutesti. Pyörän alle jääneen metsäpäästäisen vuodenkierto ja hektinen elämä kerrottiin. Hampaista se todettiin hyönteissyöjäksi. Päästäislajien välinen tuoksukin mainittiin idänpäästäisen halpaa hajuvettä myöten.

Retken erikoisuutena löytyi vanhan pihapiirin viljelykarkulaisena violetinsininen värimuoto (f.) karhunköynnöksestä (*Calystegia sepium ssp. spectabilis*). Edelleen isolla itärinteellä määritimme läpilahon koivurunkopinon sammalia ja jäkäliä. Pulkkosienen myrkyllisyyden salat kerrottiin. Lahopuupinon jättäminen monimuotoisuuden luonto- ja kääpäsäästäjäksi sai kehuja retkeläisiltä - luonnon oma sukkessioinstallaatio.

Tummarauniosta ei löytynyt etsinnöistä huolimatta vanhalta kasvupaikaltaan vesitornin juurelta. Vesitornin vaiheikas historia kerrattiin rakennusmetodeja myöten; vesitornin arkkitehtikilpailun voittaja on nimeltään herkkutatti. Tämän herkkutatin jalkaan oli ilmestynyt graffiteja ja mopoikäiset grillasivat nuotiopaikalla houkuttevasti tuoksuvaa makkaraa.

Myös muinaisten myyrmäkeläisten grillipaikkoja kartoitettiin kivikauden ajoilta.

Maan mukana tulleen valkomesikän leviämishistoriaa valotettiin. Myös papelorikko ja nurmimailanen mainittiin. Mäki-kuisman maavoimat esiteltiin hyvin laajasti kuten haisukurjenpolven nimihistoriakin.

Kivikon alvejuuresta ja sen filisiinistä kehkeytyi mielenkiintoinen keskustelu liittyen kalansyönttiin ennen ja nykyaikana. Linnuista kuuntelimme Paulin määrittämiä punarinnan, pikkukäpylinnun, puukiipijän ja kuusitiaisen syksyisiä yhteys- ja kutsuääniä. Myös päihinäkkeli ja liito-orava mainittiin ns. smyygaajalajeina (lintuslangia).

Kaikkiaan retki onnistui hyvin. Taas kerran retkeläisiltä tuli laidasta laitaan hyviä kysymyksiä, joihin yritimme Paulin kanssa parhaamme mukaan vastata. Kerroimme seuraavista retkistä ja saimme taputukset loppuhuipennukseksi.

Dan Sävel

14.9.2019 SIENIRETKI SIPOONKORPEEN

Kello 9.30-14.30. Oppaina Tiina Parkkima, Aku Korhonen & Juha Lindy

Viitisenkymmentä sienestäjää kokoontui Tasakalliontien parkkipaikalle lauantaina. Puolipilvisessä säässä lähdimme kohti monen lohikalastajankin suosimaa Storträsk-järveä. Kuljimme kolmen oppaan johtamana kohti järveä, jossa suoritettiin sienikorien tutkiminen ja koottiin sieninäyttely. Ennakko-odotuksista poiketen sienisaalis oli melko runsas. Erilaisia haperoita, rouskuja, tatteja sekä lampaankääpiä löytyi ihmisten ruokakoreihin, löytyipä jopa suppilovahveroita ja mustatorvisieniäkin. Löysimme monia eri sieniryhmiä. Näyttelyn yhteydessä ja maastossa kerroimme sieniryhmien yleisiä piirteitä. Tateista lehmäntatit ja punikkitatit tulivat tutuiksi. Rouskujen ja haperojen erot sekä tyypillisimmät näköislajit. Kärpässienten tunnistamista kävimme läpi myös ja kerroimme, että sieni pitää aina poimia kokonaan, jotta kaikki tuntomerkit löytyvät. Löytyi myös mm. lohisieniä, valevahveroita, samettijalkoja, pulkkosieniä ym.

Kävimme tosiaan läpi näitä sekä kerroimme ruokasienten kohdalla yleisimpiä, joihin ne voi sekoittaa. Sopivasti sieninäyttelyn jälkeen alkoi sade, osin aika rankkana kuurona, joka varmasti kasteli monet sieneen jääneet. Lähdimme sieninäyttelyn jälkeen kohti Tasakalliontien parkkipaikkaa, jonne kerroimme vielä olevamme klo 14.30 ja ihmiset voisivat vielä sienestää halutessaan lisää. Moni tulikin vielä näyttämään sienikoriaan lähtiessään. Ihmiset vaikuttivat tyytyväisiltä retkeen ja monet kertoivat, että retki todella tuli tarpeen. Varmasti enemmänkin kysyntää olisi näille sieniretkille.

Tiina Parkkima

6.10.2019 RUSKARETKI HERMANSKÄRINKALLIOLLE

Kello 10-12. Oppaina Paul Segersvärd ja Rauno Yrjölä.

Hermanskärin luonnonsuojelualueen retki sujui mukavasti viileässä, mutta onneksi sateettomassa säässä (+1- +3 C, 8/8). Metsäretkelle osallistu 19 henkilöä, joista yksi oli lapsi. Kummallakin oppaalla oli puhekaiutin, mikä jälleen osoittautui tärkeäksi kuuluvuudelle.

Kiersin Hermaskärin suojelualueen polut pari päivää ennen retkeä. Vaikka kohde on pienialainen, niin eri suuntiin risteävät polut paikoin tiheässä metsässä vievät kulkijan helposti harhateille. Kohteen luonnontilaa kuvaa hyvin se, että kuulin pyyn vihellystä kahdessa eri paikassa.

Yllentävä varpushaukka avasi mukavasti retken Petikon ulkoilualueen pysäköintipaikalla. Kävelimme aluksi metsänreunassa kulkevaa ulkoiluväylää pitkin luoteeseen kahden korpin saattamana. Reitti kapenee pian poluksi, joka seuraa Hermaskärin suojelualueen itäpuolelle jäävän metsikön reunaa. Alueella on paljon laho-puuta, joista osa näyttää syntyneen hoitotoimien seurauksena. Kantokäävän ja kuusenkynsikäävän kohdalla kerroimme kääpien osuudesta puiden lahottajina. Viereisellä peltoalueella lensi iso peippojen ja järripeippo-
jen sekaparvi.

Lähestyttäessä Hermaskärin suojelualueita ylitimme Pyymossantien. Varsinkin arkena tiellä on melkoinen liikenne, kun raskaat kuorma-autot vievät maa-ainesta Petikon Huipulle. Varovaisuus on paikallaan! Jäimme katsomaan keltaisia ja osin jo punaisia haapoja, jotka kasvavat pellon laidassa. Miksi puu käyttää energiaa ja tuottaa punaisia väriaineita lehtiin, jotka jo kohta putoavat? Kerroin, että ruskan tuomaa hyötyä puille ei vielä täysin tunneta.

Jatkoimme Hermaskärin pohjoislaitaa kulkevaa polkua. Saavuttuamme jyrkän Hermaskärinkallion alapuolelle erään retkeläisen gps kertoi korkeudeksi n. 17 m merenpinnasta. Jatkoimme samaa polkua pellonlaitaan ja käännymme siitä itään. Ympäröivä korpi vaikuttaa paikoin hyvin luonnontilaiselta. Kääpälajisto karttui pökelökäävällä ja taulakäävällä. Rauno löysi komean rykelmän akansieniä. Tämä sieni ei sovi ukonsienen tapaan suoraan paistinpannuille, vaan se pitää ensin kiehauttaa. Rauno kertoi Sieni-lehden tuoreesta artikkelista, jossa kaksi henkilöä oli syönyt tarha-akansientä ukonsienenä ja saanut onneksi ohimeneviä myrkytysoireita.

Nousimme laaksosta kapeaa polkua pitkin Hermaskärinkalliolle. Ihailimme rinteessä hienoa jäkäläkasvustoa, joka on säästynyt tallaamiselta. Tutkimme okatorvijäkälää luupilla ja kerroimme jäkälien rakentuvan sieni- ja leväkumppanista. Kallion huippu nousee gps-miehen mukaan n. 50 m mpy. Lounaassa häämöttää Pitkäjärvi, pohjoisessa Petikon Huippu.

Laskeuduimme samaa reittiä uudestaan laaksoon, jossa ihastelimme puolestaan monimuotoista sammallajistoa. Polku kääntyy laaksosta sitten ylös rinteeseen ja ohittaa mm. vaikuttavan näköisiä kuivia kuusia, joissa viime päivinä on nähty kaksikin pohjantikkaa sekä valkoselkätikka. Etenimme jo kuivempaa kangasmetsää pitkin suojelualueen itäreunalle ja palasimme Pyymossantielle. Tästä ympyrän muotoinen lenkkimme kulki vielä pienen varastoalueen läpi ja palasi samalle ulkoilutielle, josta lähdimme matkaan.

Kertasimme retken tapahtumat ja kiitimme kuluneesta kaudesta. Ryhmä kiitteli kilvan meitä oppaita. Tämän retken perusteella Hermaskärin suojelualue on todella mainio kohde, joka sopii toteutettavaksi koko retki-
kauden aikana. Oppaaseen voisi tästä kohteesta laittaa jatkossa maininnan, että reitti on paikoin vaativa. Maastoon sopivat kengät.

Paul Segersvärd

Yhteensä Vantaan retkille osallistui 609 henkilöä, joista ainakin 73 oli lapsia tai nuoria (joistakin retkistä tieto nuorten osuudesta puuttui).

